

Iz celega sveta.

Praški profesor -- poljedelec. Dr. Franjo Sedlaček, profesor praške trgovske akademije, se je namenil letošnje počitnice vporabiti v to, da se nauči srbsko-hrvatskega jezika in okrepi tudi svoje živce. Stvar je prijel na pravem mestu. Naselil se je v vasi Gornji Melčus v Bosni pri nekem kmetiču ter z njim in njegovimi otroci opravljal vsa kmečka dela, z njimi jedel in spal, kakor vsak izmed njih. Ko so tu opravili najhujše, se je preselil profesor k drugemu kmetiču in prevzel pošten del bremena ob žetvi. Vsa stvar se je dr. Sedlačku izborna obnesla: Prav dobro mu gre že hrvaščina in zdrava zagorelo-rdeča lica pričajo, kako izvrstno mu je teknilo kmečko delo in jelo ter čvrst planinski zrak. Posnemanja vredno!

Cerkveni zvon ukradli. Iz Bukarešta na Rumunskem poročajo: V občini Kolendine so iz zvonika 1000 let starega samostana ukradli zvon, ki ima zgodovinsko vrednost. Tatvino so najbrže izvršili cigani.

Svatbeni sprevod na kolesih. Dne 27. pr. mes. so imeli v Bruslju v Belgiji ljudje priliko videti nenačuden izprevid. Nevesta in ženin, priče in večje število povabljenih gostov v svatovskih oblekah, gospodje v frakih in cilindrih, ženske v belih oblekah, so se vsi peljali k poroki na kolesih. Vsi udeleženci so bili člani kolesarskega društva „La Pedale“. Na čelu sprevoda je vozil s seboj starešina z belo rožo v gumbnici društveno zastavo. Temu so sledili na kolesih pari, nevesta in ženin, ki sta v enakomernem taktu dvigala in spuščala pedale, kakor se spodobi za vsake srečen zakon. Ker pa je imela nevesta na sebi kolesarske hlače, so smatrali gledalci to za slabo znamenje novemu paru.

Strupene gobe. Iz Monakovega poročajo: Tu sta zboleli rodbini Schottenhaml in Müller po zavžitju gob, ki sta jih sami nabrali. Zbolelo je šest oseb. Čeprav je prišel takoj zdravnik, vendar je bila ta pomoč prepozna. Ženi Schottenhamla in Müllerja sta umrli. Tudi Schottenhaml in njegov bodoči zet sta kmalu nato umrla. Zet Schottenhamlov, tajnik Butz, se je dal na smrtni postelji poročiti s hčerjo Schottenhamlovo. — Iz Berolina poročajo: V Neustadtu so umrli hišna posestnika Freidel, njena sletna vnukinja in njena služkinja, ker so jedle strupene gobe.

Otroka rešila mater zapora. Pred sodnikom nekega sodišča v Brooklynu, Novi Jork, je stala pred nekaj tedni slabo oblečena, potra žena. Obtožena je bila, da je zažgala svoje stanovanje z namenom, da dobi zavarovalnino. Predno je sodnik izrekel sodbo, je stopila iz občinstva 12letna deklica, hči obtoženke, ter je vročila sodniku pismo. Očividno ganjen je prebral sodnik to izpričevalo otroške ljubezni, v katerem sta deklici prosili, naj sodnik oprostí korak nesrečne žene, ki je le iz obupanja storila ta protipostavni korak. Končno je sodnik razsodil: „Ker ste Vaši hčerki pisali to pismo, razveljavim obsodbo. To pa nikakor ne pomenja, da ste popolnoma prosta. Ako se še kedaj pregrešite zoper postavo, bom uporabil zakon. Sedaj pa lahko odidete!“

Pijani ženin. Veselo dogodbico pripovedujejo iz Touraina na Laškem. Na urad, kjer se sklepajo civilne poroke, je prišlo mlado dekle z ženinom. Uradnik je nekaj časa gledal ženina ter zmajal z glavo. Mož je bil pijan. In uradnik ju ni hotel poročiti, češ, da se v takem stanju ljudje ne ženijo. Čez 8 dni sta zopet prišla, toda ženin je bil zopet pijan. In zopet je rekel uradnik: „Toda vsaj je ženin še vedno pi-

jan. Pridita, kadar bo trezen.“ — „To pojde težko“, je odgovorila nevesta, „ker on noče iti z menoj, če ni pijan.“

Najstarejši dijak na svetu. Ameriški listi naznanjajo, da se nahaja v Pittsburgu najstarejši dijak na svetu. Imenuje se Robert Shaulinghton. Vpisal se je na veliko šolo za poljedelstvo. Rojen je leta 1828. Za seboj ima burno življenje. Hoče si nakupiti veliko posestvo, katero bo obdeloval po naukih z visoke šole. Zdrav je in čvrst kakor 50letni krepak mož, čeprav ima 85 let.

Največja tvornica vžigalic na svetu. Največje tvornice za vžigalice so na Švedskem. V okraju Skaraborg Läsju je mesto Tidahony, ki šteje 3300 prebivalcev, ki so vsi nameščeni v tvornici „Vulkan“, ki izdelava največ vžigalic na svetu. Tovarna predela na leto 600.000 kubičnih metrov lesa. Dnevna izdelava iznaša okoli 200 milijonov vžigalic, kar znaša na leto 73 milijard. 300 električnih strojev zreže in zlepi na dan 900.000 škatlic.

Nesreča v šali. Iz Sobotice na Ogrskem poročajo: Pri neki maskaradi se je strojnik Bakos oblekel kakor medved. Kmetovalec Welker je dal svojemu vozniku puško ter ga pozval, naj za šalo strelja na medveda. Voznik, ki ni vedel, da je puška nabita, je ustrelil ter usmrtil „medveda“. Proti Welkerju so uvedli kazensko postopanje.

Doba štrajkov in delavske nezadovoljnosti bi se lahko imenovala naša doba. Skoro ga ni dneva, da bi se kje ne čitalo o kaki stavki ali kaj podobnega. V Belgiji sedaj nabirajo celo denar za štrajkovce. V Brnu stoji sedaj delo že 4 tedne v vseh tovarnah „družbe za volneno industrijo na Moravskem“. Dne 30. avgusta je začelo štrajkati 350 delavcev tovarne Löw-Behr in skoro gotovo bo ustavilo vseh 1300 delavcev te tvrdke delo. Ali so vsi ti štrajki potrebni ali ne, to je drugo vprašanje. Dosti je kriva občna nezadovoljnost in večno hlepenje po vedno večjem zaslužku, ki dostikrat ni v nobenem razmerju z delom. Vsakemu svoje in vse do prave meje, to je edino pravo vodilo za delavca in delodajalca.

Tripolitanijska, ki velja sedaj za laško obljubljeno deželo, ni ravno tako polna medu in mleka, kot se pripoveduje. Lahki povdarjajo sicer tudi zgodovinsko vrednost, a to, kar je bilo za časa Rimljanov, je danes nič. Vsega sveta bi se dalo obdelovati okoli 40 tisoč kvadratnih metrov. Rastlinstvo sploh ni bogsigavejši kako bujno, ker je ogromno sveta puščava. Rudništva ni nič, razun soli. Da bi se razvila kaka industrija, je nemogoče, ker ni lesa, ne premoga in tudi ne tekočih vodnih sil. Izvoz je majhen. Na Francosko izvažajo gobe, na Malto živino, v Ameriko kože in halfo (listje neke rastline, ki se rabi za pletenje košev in tudi za papir) na Angleško. Ves izvoz iznaša približno okoli 4% milijona lir ali kaj več. Prej cvetoča trgovina za notranjo Afriko je popolnoma obtičala in nima danes več nikakega pomena.

Svatba bogatih bačkih Svabov na Ogrskem. Iz Zombora poročajo, da se je pred kratkim slavila v bačkem mestu Oerszallas svatba sina Ivana Pocha in hčere Andreja Puhla. Povabljenih je bilo 700 svatov, ki so pojedli 18 parov rac, 115 gosi, 2 vola 1 tele, 9 prašičev, 5000 jajc, 42 tort, 3 vozove slaščic, popili pa 35 hl vina, 12 hl piva in 120 steklenic šampanjca.

Mladi zobje v stari glavi. V vasi Jarak na Hrvaškem živi umirovljeni učitelj, ki je star 74 let. Ta je opazil, da mu raseta dva nova zoba na mestu, kjer si jih je dal izrjavati pred 30 leti.

Medvedje ušili iz zverinjaka. Iz Lille na Francoskem poročajo: Iz tukajšnje menažerije je ušlo več

medvedov. Napačili so čuvaja, mu odtrgali desno roko in jo požrli. Čuvaja so umirajočega prenesli v bolnišnico.

Zvezde repatice ali kometi leta 1911. Lansko leto so odkrili zvezdoznanci 8 kometov, med temi jih je nekaj, ki se vračajo v rednih presledkih, kakor n. pr. komet Borelly. Odkrili pa so tudi popolnoma nove, do sedaj nepoznane svetovne romarje, med njimi svetli komet Brooks, ki se je začetkom jeseni dobro videl. Vendar pa je njegova svetloba naglo pojemala in ko je prišel na južno obzorje, se je o njem prav malo slišalo. Proti koncu leta je bil za opazovalca tako majhen, da ga na južni zemeljski polobli niso več mogli ozreti s prostim očesom. In zdaj je zopet odpotoval tako daleč v svetovni prostor, da ga zvezdoznanci vidijo še samo z dobrimi daljnogledi. Tudi začetkom jeseni od Beljavskega odkriti komet v Rusiji je bil dolgo neviden za prosto oko. Komet Borelli in Chaumasse sta trajno romala v veliki oddaljenosti od zemlje in sta se tako slabo videla, da so ju opazili samo zvezdogledi z daljnogledi. Od začetka septembra se vrača komet Borelli zopet v svetovni prostor, komet Chaumasse pa se bliža zemlji. V bližnjih dneh doseže Chaumasse svojo najmanjšo oddaljenost od zemlje, ki pa je še vedno tako velika, da ga ne bomo videli s prostim očesom.

Zemlja se je udrla. Iz Milana na Laškem poročajo: 7 žensk je ob vznožju hriba Vobia pod jezuitskim samostanom pralo. Tedaj se pa udere zemlja in podsuje vseh 7 žensk, 5 je bilo mrtvih, 2 so še rešili.

Pretep v sodni dvorani. Nedavno se je razvil pred senatom deželnega sodišča v Pragi velik pretep. Pred sodnijo sta stala živinozdravnik Lazina in njegova žena zaradi ločitve zakona. K obravnavi so prišli tudi Lazinovi sinovi in hčerka. Ko je mož neugodno izpovedal za svojo ženo, so se vrgli sinovi na očeta in ga začeli klofutati. V preprič se je vmešala tudi hčerka in v kratkem se je začela vsa družina pretepati tako, da so jih sodnijski slugi komaj ukrotili in se je morala obravnavo odložiti.

Evharistični shod v Londonu. Bil je približno v istih dnevih kakor letos na Dunaju, namreč od 9. do 13. septembra 1908. Ta shod v Londonu, glavnem mestu Angleške, ki je v pretežni večini anglikanske vere, je bil veličastna proslava katoliške vere in presvete Evharistije, torej veličastnejša, ker Anglikanci zametajo vsako oblast rimskega papeža in vsako vero v Kristusa, navzočega v zakramentu sv. Rešnjega Telesa. 300 let že ni na Angleškem stopila katoliška vera tako v ospredje kakor pred štirimi leti za časa evharističnega shoda. Zopet so tedaj krivoverci vseh vrst mogli videti in čutiti, da toliko preganjana katoliška cerkev je še vedno mlada, silna in sposobna kakor nekdanj, tako tudi sedaj sprejemati cele narode v svoje naročje. 6 kardinalov je bilo tedaj navzočih, 15 nadškofov, 80 škofov iz vseh mogočih dežel in nešteto drugih cerkvenih dostojanstvenikov. In kdo bi bil mogel le od daleč navesti število svetnih udeležencev vseh stanov, ki so prišli v London, da izkažejo s tem svojo zvestobo do Kristusa in cerkve? Zopet je mogel ves svet spoznati staro resnico, da je Kristus tisti, ki je tu na zemlji najbolj ljubljen in oboževan! Več kot 20.000 otrok se je udeležilo sprevoda, ki ga je vodil odposlanec papežev, kardinal Vinc. Vanputelli. Nepopisno množico je zavladalo med nepregledno množico pred veliko novo katoliško cerkvijo v Londonu, ko se je isti kardinal prikazal visoko gori na pročelju z Najsvetejšim in je podelil blagoslov nešteti množici in celi Angleški. Ljudje so plakali veselja in ginenja. London kaj takega še nikdar ni doživel.

PODLISTEK.

Tajnostne sile.

(Povest. Spisal Miroslav Pestiški.)

(Dalje.)

Dobnikar je šel nato iskat svojih pravic k sodniji ter si najel spretnega zagovornika. Ravno tako je storil Zalar in pričela se je dolga, pogubonosna pravda, ki se je končala s tem, da sta imela oba vsaj štirikrat toliko stroškov, kakor je bilo vredno orehovo drevo. In s tem je bilo tudi njunega prijateljstva za vselej konec.

Toda to ni bil samo začetek Zalarjevih nesreč. Nekega vročega poletnega dne se proti večeru nebo nenadoma stemni: napovedoval se je hud vihar. Od daleč se sliši zamolklo bobnenje groma, ki je prihajal zmirom bližje. Izpod oblakov so švigali silni bliski, da je očem kar jemalo vid. Kar naenkrat tresči s tako silo, da so po vsej okolici zašklepetala okna, in za malo trenutkov prikaže se nad streho Zalarjevega hleva rudeč plamen. Strela je vnela poslopje, in ogenj, vpihovan od močnega vetra, širil se je tako naglo, da je bilo le z velikim naporom mogoče rešiti živino, vse drugo je postalo žrtev plamena. In toliko huje je zadel ta udarec Zalarja, ker se je o kakem zavarovanju še takrat na kmetih le malo vedelo. Poljske pridelke je večinoma pokončala toča, in huda stiska je trkala na vrata. Trebalo je iskati posojila, da se postavi novi hlev, da se nakupi potrebni živež. A posojilo dobiti, je bilo v tistih časih težava stvar, ko so imeli vso denarpo moč v rokah le posamezni oderuhi. Gorje mu, kdor je bil prisiljen, iskati pomoči pri teh pivavkah, to se je reklo skoraj toliko, kakor podpisati si smrtno obsodbo!

S hudimi težavami in skrbmi se je imel boriti Zalar, predno si je postavil novi hlev, a vse to skrb-

nega kmeta še ne bi bilo ugonobilo. Toda mera nesreč se ni bila dopolnjena. Žena, že poprej bolj rahlega zdravja, se je ob silnem požaru hudo prestrašila, kar je pogubonosno vplivalo na njeno zdravje. Pričela je zmiraj bolj bolehati in hirati; mož, ki je jako ljubil dobro ženo, si je prizadeval vse mogoče, da bi odzdravila. Ko je minulo po požaru tri leta, jo je rešila smrt vseh zemeljskih težav. To je bila za Zalarja tretja postaja njegovega križevega pota, ko je — padel, in nikogar ni bilo več, da bi mu pomagal vstati... Obupal je, ter si često svoje srčne bolesti skušal vtopiti v — vinu! Gospodarstvo je šlo vidoma rakovo pot, dolgovi so rastle kot gobe, in ko je tudi njega po kratki boleznii pobrala smrt, zapel je bobep, kakor smo slišali v začetku povesti.

III. Zvesti prijatelj.

„Za blagost ti goreče, bom prosil, zgelej moj, če tudi tvoje sreče, delil ne bom s teboj.“

Nesreča, ki je zadela sosedovo hišo, je silno potrla Lovreta, mladega Dobnikarja. Že iz otroških let sta občevala z Reziko, kakor otroka ene matere. Skupno sta se igrala, skupno se veselila in žalostila ter sploh občevala medsebojno kakor ljubeča se brat in sestra; njuni priprosti duši si sploh niti predstavljati nista mogli, da bi to zamoglo biti drugače. Vzrastla sta v krepkega mladeniča in postavno dekle in ljudje so, kakor da se to umeje samoposebi, že davno skleпали, da bosta to kedaj srečna zakonska. Ona si nista sicer tega še nikdar povedala z besedo, a njiju sreči sta občutili, da ste ustvarjeni eno za drugo. A sedaj, nahajala sta se na razpotju, ko je nemila usoda jima pretila, da se bliža čas ločitve! Ko je Lovro onega večera to omenjal mimogrede očetu, je ta dejal, da naj na njo sploh več ne misli! In poznal je Lovro očetovo trmo ter bil prepričan, da se oče z lahka ne uda. In, „beračica, beračica“, zve-

nelo je neprenehoma po ušesih nesrečnega dekleta... Ze je minulo teden dni, kar je bila prodana Zalarjeva domačija, a še niti enkrat ni mogel govoriti z Reziko, kakor je to silno želel, da bi jo potolažil, toda nje vse dni ni bilo na izpregled.

Nekega večera, bila je krasna mesečna noč, vračal se je Lovro pozno v noč iz bližnjega trga, kjer je imel opravke. Pot ga vodi mimo pokopališča, in kar se mu zazdi, da sliši semkaj od grobov neko ječanje; ozre se tje čez ograjo in glej, tamkaj ob grobu Zalarja kleči ženska postava in mlo joka. Kdo bi naj sploh to bil, če ne Rezika? Kaj išče tukaj v tako pozni uri? Počaka pred vratmi pokopališča, in burno mu bije srce, ko se za nekaj časa res prikaže Rezika.

„Ti tukaj, Rezika, v tako pozni uri, ali te ni strah?“

„Kaj me bo strah, saj sem bila morča zadnjič pri očetu in materi, od katerih sem šla slovo jemati, kajti jutri odidem“, odvrne mu med silnim ihtenjem dekle. Kakor ostre pušice zažele so te besede Lovreta v srce.

„Ti da odideš? Kam, zakaj? Nikamor ne hodi, vse bode bolje.“

„Kaj hočem še dalje tukaj, jaz, nesrečna tujka?“

„Rezika, kaj ko bi prišla k nam? Govoriti hočem o tem z očetom, in če jih kleče prosim, gotovo mi prošnje ne odbijejo; le to mi reči, Rezika, da ne odideš, in da — postaneš moja?! Ti veš, da te ljubim kakor svoje življenje, in življenje brez tebe mi je pusto in prazno.“

„Dobri Lovro“, odvrne ginjena Rezika, „hvala ti srčna za tvojo blagohotno prijaznost, a ti veš, da je vse to popolnoma nemogoče. Ti poznaš dobro svojega očeta, kakor ga poznam jaz, in veš, da on beračice in hčere pijančeve k hiši ne mara.“

(Dalje prih.)